

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.153/2017/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Csák Zsolt, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. május 16.
Az ügy tárgya: pénzhamisítás büntette
Terheltek: VII. rendű
XI. rendű
Elsőfok: Budakörnyéki Járásbíróság 3.B.404/2012/210., ítélet,
tárgyalás, 2015. szeptember 25.
Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék 3.Bf.4/2016/57.,
ítélet, tárgyalás, 2016. október 10.
Az indítvány előterjesztője: VII. rendű terhelt védője
XI. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: a terheltek javára felmentésért, hatályon
kívül helyezés és új eljárás

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Budakörnyéki Járásbíróság 3.B.404/2012/210. számú ítéletét és a Budapest Környéki Törvényszék 3.Bf.4/2016/57. számú ítéletét VII. rendű és XI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványok előterjesztői, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Budakörnyéki Járásbíróság a 2015. szeptember 25. napján kihirdetett 3.B.404/2012/210. számú ítéletével VII. rendű és XI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki pénzhamisítás büntetében [az 1978. évi IV. törvény 304. § (1) bekezdés b) pont], ezért
- [2] - VII. rendű terheltet, mint visszaesőt, öt év hat hónap börtönbüntetésre és hat év közügyektől eltiltásra ítélte,

- megállapítva, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható;
- [3] - XI. rendű terheltet, mint visszaesőt, négy év börtönbüntetésre és négy év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapítva, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [4] VII. rendű terhelt tekintetében elrendelte a Váci Városi Bíróság 6.B.285/2005/70. számú ítéletével kiszabott tíz hónap börtön végrehajtását, míg XI. rendű terhelt tekintetében a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.B.2505/2005/35. számú ítéletével kiszabott hat hónap börtönbüntetésből engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette. Emellett VII. rendű terheltet 299.300 forint, míg XI. rendű terheltet 398.780 forint bünyügyi költség megfizetésére kötelezte.
- [5] A védelmi fellebbezések alapján eljárva a Budapest Környéki Törvényszék a 2016. október 10. napján meghozott 3.Bf.4/2016/57. számú ítéletével az első fokú határozatot mindkét terhelt tekintetében megváltoztatta, és a VII. rendű terhelt börtönbüntetését két év négy hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát három évre, míg a XI. rendű terhelt börtönbüntetését úgyszintén két év négy hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát három évre enyhítette, egyebekben az első fokú ítéletet e terheltek tekintetében helybenhagyta.

II.

- [6] A jogerős határozatok ellen a VII. rendű terhelt és a XI. rendű terhelt védői terjesztettek elő, külön-külön, felülvizsgálati indítványt.

II/A.

- [7] A VII. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványát a Be. 416. § (1) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okra alapította. Védenca a bűncselekmény elkövetését tagadta, és sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem derítette fel kellőképpen a tényállást, nem került sor objektív bizonyítékok beszerzésére, védenca bűnösségének megállapítása lényegében kizárólag az V. rendű terhelt és **T1.** tanú vallomásán alapszik. A másodfokú bíróság a bizonyítási indítványait elutasította, ennek okát azonban nem adta. Ezért indítványozta, hogy a Kúria a VII. rendű terheltet bizonyítottság hiányában mentse fel, vagy a megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül és utasítsa az első fokú bíróságot új eljárásra.

II/B.

- [8] XI. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában szintén a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontjára, és emellett c) pontjára is hivatkozott. Részletesen elemezte az elsőfokú bíróságnak az e terhelt tekintetében lefolytatott bizonyítási eljárását és a

bizonyítékok értékelését, majd azzal érvelt, hogy miután a másodfokú bíróság mellőzte a tényállás I/a. részéből a T2. cselekvőségére vonatkozó megállapításokat, a tényállás védenca tekintetében megalapozatlanná, felderítetlenné vált. A jogerős másodfokú ítélet alapján ugyanis az állapítható meg, hogy a XI. rendű terhelt tekintetében csupán a rendőri jelentésben foglaltak tekinthetők terhelő bizonyítéknak, amit tévesen az elsőfokú bíróság beismerő vallomásként, majd a másodfokú bíróság okirati bizonyítékként értékelt. A védő álláspontja szerint azonban kizárólag rendőri jelentésben foglaltakra bűnösség megállapítását nem lehet alapozni, egyrészt mert a Be. 117. § (2) bekezdése szerinti figyelmeztetést nem tartalmazza, másrészt a Be. 118. § (2) bekezdése alapján még a terhelt beismerése esetén is be kell szerezni a további bizonyítékokat. Ezen kívül tartalmilag sem felel meg a rendőri jelentés több állítása a valóságnak. Megalapozatlan az ítélet XI. rendű terheltre vonatkozó része azért is, mert az eljáró bíróságok nem állapították meg, hogy az állítólagosan megszerzett hamis bankjegyek hol és hogyan készültek, mik voltak azok megszerzésének körülményei, azokat védenca felhasználta vagy fel kívánta használni és milyen módon. A tényállás ilyen mértékű hiányossága pedig már anyagi jogi jellegű sérelem.

- [9] Emellett - álláspontja szerint - az eljáró bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek [Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pont] sem. A jogerős ítéletből nem állapítható meg, milyen mérlegelés útján jutott arra a másodfokú bíróság, hogy a XI. rendű terhelt bűnössége a bizonyítékok alapján megállapítható.
- [10] A kifejtettek alapján elsődleges indítványa a XI. rendű terhelt felmentése, másodlagos indítványa pedig a megtámadott határozatok e terhelt tekintetében történő hatályon kívül helyezése és elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása volt. Emellett indítványozta a megtámadott határozatok végrehajtásának - indítványa elbírálásáig történő - felfüggesztését is.

II/C.

- [11] A Legfőbb Ügyészség a BF.162/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat részben - amennyiben azok a bizonyítékok mérlegelését sérelmezik és a tényállás megalapozottságát támadják - a törvényben kizártnak, további részükben pedig alaptalannak tartotta.
- [12] Álláspontja szerint a megtámadott ítéletek VII. rendű és XI. rendű terheltre vonatkozó ténymegállapításai továbbra is alkalmasak az 1978. évi IV. törvény 304. § (1) bekezdés b) pontja szerinti pénzhamisítás büntetnének megállapítására, mert a tényállás tartalmazza mind a hamis bankjegyek megszerzésének tényét, mint a forgalomba hozatali célzatot.
- [13] Az indítványozók által megjelölt másik felülvizsgálati ok, a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés sem valósult meg, e körben hivatkozott a kialakult

kúriai gyakorlatra, és akként foglalt állást, hogy a megtámadott határozatokból kitűnik, miszerint az eljáró bíróságok a büntetőjogi főkérdésekben mire alapozták határozataikat. Álláspontja szerint az indítványozók az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozva is ténylegesen az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét támadták.

- [14] Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványoknak ne adjon helyt, és tanácsulésen eljárva a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn.
- [15] A Legfőbb Ügyészség indítványára a XI. rendű terhelt védője írásbeli észrevételt tett, megismételte azt az álláspontját, hogy a megtámadott határozatok nem neveznek meg olyan bizonyítékot, amely alátámasztaná a XI. rendű terhelt terhére megállapított tényállást, illetve e tényállás nem tartalmazza a bűnösség megállapításához szükséges törvényi tényállási elemeket. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a Be. 168. § (1) bekezdésének tiltó rendelkezése folytán a bíróság még a 301. § alapján sem fogadhatta volna el azt okirati bizonyítékként.

III.

- [16] A felülvizsgálati indítványok elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványokkal érintett terheltek tekintetében a felülvizsgálati indítványokban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

III/A.

- [17] A VII. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.
- [18] Az indítvány kizárólag az eljáró bíróságok által lefolytatott bizonyítási eljárást, illetve azt támadja, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján miért állapították meg védenre bűnösségét.
- [19] A felülvizsgálat azonban olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen meghatározott okok alapján van lehetőség, ezen belül az a) és b) pont alapján büntető anyagi jogi szabálysértés, a c) pont alapján pedig - a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjában felsorolt - eljárási szabálysértések esetén. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [20] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.
- [21] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti

mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának, és a cselekmény/ek jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

- [22] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Így nem vizsgálható, hogy az eljárás bíróságok a bizonyítási eljárás során milyen esetleges hibát vétettek, mint ahogyan az sem, a védelmi bizonyítási indítványok elutasítása helyénvaló volt-e. Nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre hivatkozni, így arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg. Nincs helye továbbá az eljárás bíróságok határozataiban megállapított tényállás megalapozottsága vizsgálatának sem.
- [23] Arra sincs lehetőség, hogy ennek érdekében a megtámadott határozatokat hatályon kívül helyezve, a Kúria új eljárásra utasítsa az elsőfokú bíróságot.
- [24] A felülvizsgálati indítvány előterjesztője e törvényi tilalommal szemben anyagi jogi törvénysértés címén valójában a bizonyítékok mikénti értékelését, illetve az eljárás bíróságok mérlegelésének és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét, ezen keresztül pedig a tényállás megalapozottságát támadta, amikor azt sérelmezte, hogy a VII. rendű terhelt cselekvőségét az eljárás bíróságok kizárólag az V. rendű terhelt és **T1. tanú** vallomására alapították, további, objektív bizonyítékok beszerzése elmaradt, és a másodfokú bíróság nem teljesítette a védő bizonyítási indítványát sem. Ezzel lényegében azt állította, hogy az eljárás bíróságok a tényállás-felderítési kötelezettségüknek nem tettek eleget. Ez azonban a fentiek szerint a felülvizsgálati eljárásban nem lehet hivatkozási alap a büntető anyagi jog szabályainak megsértésére.
- [25] Ily módon az eljárás bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét kétségbe vonó érvek nem adtak okot érdemi felülvizsgálatra.

III/B.

- [26] Szintén – hasonló okok miatt – túlnyomórészt kizárt XI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa is.
- [27] E felülvizsgálati indítvány is azt kifogásolta, hogy e terhelt bűnösségének megállapításához sincs elegendő bizonyíték, illetve olyan eljárási szabálysértésre hivatkozott, nevezetesen a törvényi tilalom ellenére rendőri jelentésbe foglalt gyanúsított nyilatkozat tárgyaláson való felolvasására, amely a perrendi szabályok szerint nem felülvizsgálati ok.
- [28] A védő a felülvizsgálati indítványban ugyan hivatkozott a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott eljárási szabálysértésre, ezen belül is a Be. 373. § (1) bekezdésének III. a) pontjára, azaz az indokolási kötelezettség megsértésére,

tartalmát tekintve azonban ezen keresztül valójában a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelését támadta.

- [29] Emellett a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint az indokolási kötelezettség - felülvizsgálati indítványban hivatkozott - megsértése egyébként is kizárólag akkor eredményezhetne felülvizsgálatot is megalapozó, feltétlen hatályon kívül helyezéssel járó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása - tény- vagy jogkérdés kapcsán - oly mértékben lenne hiányos, hogy abból nem lenne megállapítható, mire alapozta a bíróság a döntését (BKv 1., BH 2010.117.).
- [30] Az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező elmulasztása miatt az ítélet hatályon kívül helyezése és az eljárási bíróság új eljárásra utasítása akkor szükséges, ha a megállapított tényállás a rendelkező részbeli minősítéshez viszonyítottan nem tartalmazza hiánytalanul az anyagi jogi szempontból releváns tényeket, ezért a bűnösség helytálló megállapítása mellett nem lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a cselekmény minősítése, ezáltal a kiszabott büntetés törvényes-e (BH 2016.238.).
- [31] Az indokolási kötelezettség ilyen fokú megsértése azonban nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljárási bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontjukat - a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel kapcsolatban - mire alapozták. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása (BH 2013.10.; BH 2009.352.).
- [32] Mint ahogyan a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatok esetében is, a bizonyítékok elfogadása és értékelése alapján levont következtetések helyessége már kívül esik a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának a felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása; ez pedig a fent kifejtetteknek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [33] Önmagában tehát az, hogy az indítványozó a felülvizsgálati indítványában a törvényi okot megjelöli, azonban nem arra, hanem más indokokra figyelemmel támadja a jogerős határozatokat, a felülvizsgálati indítvány elbírálását a törvényben kizárta teszi (EBH 2007.1596.).

III/C.

- [34] Mindezek alapján a Kúriának csupán abban kellett érdemben állást foglalnia, hogy a XI. rendű terhelt terhére megállapított tényállás alkalmas-e az 1978. évi IV. törvény 304. § (1) bekezdés b) pontja szerinti bűncselekmény megállapítására.
- [35] A másodfokú bíróság által mellőzött tényállás-részeket követően a jogerős határozat szerint:
- [36] „XII. rendű terhelt 2010. év májusában - pontosabban meg nem határozható időpontban - a Budapest, ... kerület, sz. alatti ... autószalon emeletén található edzőteremben találkozott régi barátjával, a I. rendű terhelttel, akinek kb. 50-60 db, az I. rendű terhelt által készített hamis 10.000 Ft-os bankjegyet adott el darabonként 2.500,- Ft-os áron, abból a célból, hogy azokat nyerőgépekben használja fel." A bankjegyek hamisságáról az elsőfokú ítélet 15. oldalán az „I. tényállási pont” első bekezdése tartalmaz adatokat.
- [37] Az 1978. évi IV. törvény 304. § (1) bekezdés b) pontja szerint aki hamis vagy meghamisított pénzt forgalomba hozatal céljából megszerez, büntetett követ el.
- [38] A cselekmény elkövetője tudatának át kell fognia azt, hogy a pénz

hamis, és ebben a tudatban kell azt megszereznie. Nem kétséges - a megállapított történeti tényállás nyelvtani értelmezése alapján, hogy a XI. rendű terhelt tudta, hogy az általa darabonként 2.500 forintért megvásárolt tízezer forintos bankjegyek hamisak, és nem kétséges az sem, hogy azokat vásárlás útján szerezte meg. A bűncselekmény megvalósulásához szükséges célzatot pedig akként rögzíti a tényállás, hogy a hamis bankjegyeket nyerőgépezéshez kívánta felhasználni. Abban a kérdésben pedig töretlen a bírói gyakorlat, hogy a hamis (hamisított) pénz forgalomba hozatal céljából való megszerzése esetén a pénzhamisítás befejezett bűncselekmény akkor is, ha a pénz megtévesztésre alkalmatlan hamisítvány (BH 1989.346.).

- [39] A felülvizsgálati indítványban hivatkozottakkal szemben az ügy megítéléséhez szükséges részletességgel tartalmazza az elsőfokú ítélet 15-16. oldala azt, hogy a hamis bankjegyek milyen módon készültek, miként azt is, hogy a XI. rendű terhelt mit csinált volna a megszerzett hamis pénzzel, mivel a célzatot megállapították, a felhasználás (forgalomba hozatal) tényleges megkezdése pedig a bűncselekmény megvalósulása szempontjából közömbös.
- [40] Az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg a terhelték bűnösségét az 1978. évi IV. törvény 304. § (1) bekezdés b) pontja szerinti bűncselekményben.

III/D.

- [41] Ezért a XI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa ebben a részében nem megalapozott.
- [42] Mindezek alapján a Budakörnyéki Járásbíróság 3.B.404/2012/210. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 3.Bf.4/2016/57. számú ítélete ellen a VII. rendű terhelt védője, valamint a XI. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálván, a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

IV.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. május 16.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.,
előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző